

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
 1 óra 1 50 K | 1 óra 2 K
 1 évre 18 K | 1 évre 24 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon 208.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Erosen kisernt a Bank-uralom.

Eddig csak gyeren és elrvéve hallottunk egy — két tiltakozást azon egészségtelen közgazdasági fejlődés ellen, a mely a féktelen töke koncentrációban jelentkezett, de ma már a szaksajtó is kezd észre venni azt a nemzeti veszedelmet, amely a nagybankok részéről fenyegeti a közgazdaságunkat. Az „Allgemeine Export, Import Revue” egyik utóbbi száma ezeket írja: „A bank ma öncellá lett, nem szolgálja az már többé az ipar és kereskedelem érdekeit, sem a részvényeseket, hanem azon van, hogy a háborus konjunktúrákat felhasználva keriltsen.

„A háborus központokban a bankok uralmának. Az árak nagy része az ő kezükbe került. Az iparvállalatok az ő érdekkörükbe tartoznak. A nyersanyag beszerzését ők monopolizálják. A légi közlekedés a banktöke hatalmába került... a fa, bor, cukor legfontosabb sportcikkeink a nagybankok kezében vannak... A törtneti feudalizmus helyén a bankfeudalizmus körvonalai kezdemek kibontakozni. Az egész gazdasági hatalom a nagybankoknál összpontosul... A bankok kezében kerültek a földbirtokok is. A magyar gazdák legfőbb érdekképviselete pedig hallgat, ha a Magyar Általános Hitelbank valamennyi katólikus birtok bérbevételét készíti elő, ha a bankok nap nap után hatalmas bir:okokat vásárolnak, ha a német tölke évtizedekre 60-100 ezer hold magyar földet bérel s ha a földparcellázás bank monopóliumává lett.

Bármerre tekintesz jámbor olvasó közönség, mindenütt a bankuralom vigyorog feléd — és ha gondolkodni tudsz, — kell, hogy megteljen a lelked aggodalommal magyar nemzet jövője iránt. Aggodalommal, mert hiszen az egész bankuralom olyan kezekben van, a melyeknek nagyobb része nem keresztény és nem is magyar, hogy várhatnád tőle a ker. magyarok boldogulását.

„A lakosság élelmézése a központok révén a bankok kezébe jutott; de a közönség szellemi tapálkozására is a bankok vállalkoztak, mert köz tudomásu dolog, hogy az ország számos sajtóorganuma a bankok kezébe került — és nem szünnék meg folyton nemzetizálni a közvéleményt. Ez a nagybankok sajtója az oka annak, hogy a keresztény ma-

gyarság nem tud tisztán látni, mert sajnos a legtöbb keresztény magyar házába még mindig ez a nagybankok érdekeit szolgáló sajtó kopogtat be mindennap, amely azután véghez is viszi azt a siralmas munkát a lelkekben a melyet: a ker. lelkek megvakulásának lehet nevezni. Az „Allgemeine Export, Import Revue” cikkirója így fejezi be közleményét: „Egészségtelen és közgazdaságunkra halálos veszedelmet magában rejtő jelenség, hogy ugyanakkor, a mikor határainkon egy hatalmas forradalom a kapitalizmust összezuza — ugyanakkor a mi nagybankjaink szent szövetsége a pénztröcske korlátlan hatalmát akarja megalapítani.”

Ez ellen a nemzeti jövőt fenyegető bankuralom ellen is ismét: csak egy eszköz áll rendelkezésünkre és ez ismét csak a keresztény földművesek koncentrációjában lehet az föl. Tudják ezt igen jól a nagybankok és az ő vidéken járó gyalogságai, értsük meg hát mi is — a kiket az isteni gondviselés a ker. magyar nép vezetésére állított. Cs.

Hol a tigris?

Gróf Károlyi Mihály, a magyarországi zsidó-radikalizmus kedvence, mikor az oláh betörés küszöbön állott, azt kiáltotta a képviselőházban, hogy a betörő csordák bőszi tigriseket loagnak találni a határon, akik a hazai földet végleges elkeseredéssel s mindent letipró dühvel fogják védeni. A gaz támadás megtörtént s lényeg honvédeink mint tigrisek küzdöttek s a hü szövetséges segítségével visszazsuzerték Erdély megszentelt földjét.

Most Bukarestben a béke fölteléről tárgyalnak. Mindenki tudja, hogy a hitvány szomszédnak azért sikerült oly alattomos hirtelenséggel előzölneni hordáival Erdély magyar vármegyéit s legyilkolni, földönfutókká tenni vagy elhurcolni drága székely véreink tiszereit, mert a határ szerencsétlen módon kedvezőtlen számunkra. Óvák a hegyek amelyekről bármikor megismételhetik az 1916. esztendő. A magyar kormány most valóra akarja váltani a kezdet óta hangzatosított s ránk nézve életszükségletté vált határkiigazítást. Nem kell nekünk egy falu sem, nem

kell egy szem oláh sem, tulontul elegenden vannak nálunk is, de a határhegyeket nem engedhetjük át az órvul ránk támadt becstelen szomszédnak. Mógöttünk áll Németország kormányja és közvéleménye. És itthon Magyarországon csak nem lehet ebben nézeteltérés? Aki ezt gondolja, nem ismeri a mi radikálisainkat. A Károlyi párt tiltakozik minden magyar követelés ellen és a vele szövetekezett szabadkőműves szociáldemokraták megfenyegetik magyar kormányt, hogy ne mérijen egyetlen akácfát sem elvenni a dicső oláh nemzetül. A háboru kitérősekor 80.000 román kiment tőlünk Romániába, ebből 34.000 hadköteles és 2000 tartalékos tiszt s hogy miként bántak rabszizon elhurcolt szegény véreinkkel, mindenki hallott

róla és most nem szabad nekünk még határkiigazításról se beszélnünk, mert beveri szánkat a magyar radikalizmus, mely szerintük a magyar közvéleményt képviseli. — Ugy látszik, hogy mióta a radikalizmusnak nevezett zsidó szabadkőműves mételey belekeverte a magyar közéletbe, azólabábeli zavar lett itt a magyarok közt. Ki vannak forgatva a lelkek, nem értjük egymás nyelvét, a tigrisek bászli, fog és körömhajások lettek és a magyar közvélemény egyetlen dologban sem tud egységesen kialakulni. — Szegény magyar nemzet, a sok bajhoz még csak az kellett, hogy saját fiaid is az importált jeiszavak kéjgázálól elbódulva: az életeredő ellenségek öntudatlan szövetségei legyenek. SK—

Háborús hírek.

A németek 200 kilométerre Szentpétervár előtt. A Temps jelentése szerint Esztlend és Livland teljesen a németek kezében van. A német előcsapatok már csak 200 kilométerre vannak Szentpétervártól.

Minskben 2000 géppuskát és 50.000 fegyvert szákmányoltak a németek. A 4-ik oszt. erred is a németekhez csatlakozott.

Velenice bombázása. A vezérkar főnökének jelentése. Innsbruck nyílt városának az olaszok által való bombázásának megtörténésül repülőrajaink február 27 ikének éjjelén Velenice hadikikötő vasúti állomásait és katonai telepeit bombázták és ez alkalommal számos határozatlan felismerhető találatot értek el, amelyek tüzet okoztak.

Czernin tárgyalta a román királlyal. A Magyar Távirati Iroda jelenti Bukarestből.

A szövetséges hatalmak küldöttségeinek Bukarestbe érkezése óta nem kötelező előzetes megbeszélések folytak Ave rescu tábornokkal. Az egyik ilyen megbeszélés során létrejött megegyezés alapján gróf Czernin külügyminiszter a román csapatok által még meg szállott román területen beszelgetést folytatott Ferdinánd királlyal.

Ferdinánd király rövid gondolkodási időt kért, amelyet megadik neki. A válszást fog függni, vajjon lehetséges lesz-e a békés megoldás.

Lenin és Trockij lemondanak. A Pétervári Pravda megerősítli,

hogy Lenin és Trockij lemondanak és az alkotmányozó gyűlést újból összehívják. Az alkotmányozó gyűlés fogja átvonni Oroszország képviselőletét a központi hatalmakkal szemben, mig Lenin és Trockij egész tevékenységüket annak fogják szentelni, hogy a német imperializmus elleni harcot szervezzék.

Az orosz bizottság Brészt Litovszkban. A Magyar Távirati Irodának jelenti Brészt-Litovszkából: A bolgár delegáció tegnapi délután ideérkezett. Az orosz delegáció tagjai ma déli előtt érkeztek meg. Ausztria, Magyarország, Németország és Bulgária delegációit előzetes tanácskozást tartottak a békeszerződés rendelkezéseiről.

Japán nem szaklt Oroszországtól. A Havas-ügynökségnek jelentik Tokióból 24 iki kelettel: A japán külügyminiszter egy interpellációra adott válaszában kijelentette a képviselőházban, hogy nagyon nehéz tiszta képet alkotni Oroszországnak és a központi hatalmakkal lényeges békekötéséről. Ha valóban megkötötték a békét, akkor Japánország a leghatározottabb és legmegfelelőbb intézkedéseket fogja tenni, hogy az új helyzettel szemben is megállja a helyét. A japán nagykövetnek Pétervárról való elutazása az ott uralkodó bizonytalansággal és veszedelemmel szemben szükséges volt és egyáltalán nem jelenti az Oroszországgal való szakítást. Az orosz különbéke dolgában teljesen egy véleményen vagyunk Angliával, Amerikával és többi szövetségesünkkel.

HIREK.

— A kath. hívek figyelmét újra felhívjuk az Olláregyfét vasárnapi szentségimádási-órájára, mely esti 5-6 óra közt lesz a Szeminárium templomában. Az átlatosság a megyéspüspök at. beszédével kezdődik, majd csendes szentségimádás és imádás lesz, utána pedig litánia és szentségbetétel.

Ugyanitt megemlíjük, hogy ezen napon, mint minden évben nagyobb harmadik vasárnapján, egész napon át szentségimádás lesz a cisterciátok templomában.

— Előadás a munkásnő kérdésről. Vasárnap délután hat órakor a Keresztény Nők Szövetsége a főgimnázium dísztermében előadást rendez. Előadók lesznek: Korányi Sarolta, Kriegs Au Emil, dr. Miklósi Ferenc. Az előadáson dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök s gróf Károlyi Józsefné, főispánunk neje, az egyesület név női is megjelennek. Az érdeklődő hölgyeket s urakat szivesen látja a rendezőség.

— Átmeneti gazdasági bizottság megalakításának eszméjét vetette fel ma délelőtt a városi tanács ülésén dr. Kerekes Lajos helyettes polgármester. A bizottság a legkülönbözőbb szakemberekből volna összeállítandó, akik a fenyegető lakásínség, a vizierő felhasználása stb. aktuális kérdések megoldásával foglalkoznak. Az eszme, csak a kivétellel ne késlekedjenek, hogy Székesfehérvárt készületlenül ne találja a béke elérkezése.

— A sörházi és Kallómalom bérloje Gruber Lajos ajánlatot tett a városnak, ha a bérletet 40 évre neki biztosítják, 160000 koronás befektetést fog eszközölni.

— Halálhíradás. Alulirokott fájda jommal tudatják, hogy özv. Zsapka Mihályné rövid szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 2-án délután 4 órakor lesz Alsókirályos 9. szám alatti gyűszűházban. Özvegy Zsapka Mihályné gyermekei.

— Hadifoglyalnk fogadása. A székesfehérvári és fejérmegyei hadasegélyező bizottság csütörtök délután ülést tartott Helty Jónónak elnökletével. Kiss Géza városi bír. főösszművő indítványt terjesztett elő, amelynek célja, hogy az orosz hadifoglyasból visszatérő sokat szenvedett foglyalnk meleg otthonra, sze reitore találjanak. A Hadsegélyezőre a munkában fontos hivatás vár s ezért az elnökségből, és a útkarokból egy szűkebb körű bizottságot alakítottak, amely a kivétel módozatait fogja megválaszolni.

— A Népakadémian vasárnap este 6 órakor vetített képekkel előadás lesz, mely alkalommal „Az élet kenyere” című vallásos tárgyú képsorozatot mutatják be. Utána az egyesület műkedvelői „Az udvari bál” című egy felvonásos bohózatot s az „Egyetlen kabát” című vígjátékot adják elő.

— Koszorúmagváltás. Dr. Jakscs Lajosné, nagynénje Damm Jenni elhunytá alkalmából koszorúmagváltás címén, a vak katonák számára 50 azaz ötven koronát küldött szerkesztőségünkhöz.

— Séta-hangverseny lesz szombaton d. u. 5-7 óráig a vármegyei házyteremben levő hadi képképzőteremben.

— Ez se rossz! Pesten az egyik nagybank rablójában 34 millió pákai gyufát talált a rekviráló bizottság. Ebből a 34 millióból Magyarország minden lakosára, még a csecszopókra is jutna 2 pákai. Tessék elhinni, lenne Magyarországon minden, csak teiszének a rekvirálást minden vonalon végrehajtani, nem csupán a gazdáknál. Azonban a rekvirálás nagy hűhóval kezdődik a gazdáknál és végződik a gazdáknál. Ha valahol másutt megpróbálják a kereskedőknél, annyira megdöbbennek tőle, hogy mindjárt abba is hagyják. A kereskedő neántsásvirág!

— Szőlőhegyi betörésekről adunk hírt tegnap. Mára az öreghegyen a felőrt hajlékok száma 2 ról 3-ra emelkedett. Legnagyobb kára Antal József Budai úti lakosának van: a kár meghaladja a 6000 koronát. A tettes, valószínűleg egyedül volt süttőt főzött s teljesen felrüháskodott. Egyik hajlékban visszahagyta rongyos ruháit, amelyekből a betörő személyét illetőleg: szőkevény orosz fogolyra következtet a rendőrség.

— Elvesztett szerdán d. u. 5-7 ig terjedő időben Pálkától Csalapusztán át a Székesfehérváron vezető országuton, esetleg a városban egy vörösés sárga irattaskák iratokkal. A becsületes megtaláló dr. Komendovits Gyula ügyvédi irodájában 100 kor. jutalomban részesül a jogos tulajdonosától.

— Kukoricakenyér. A Közlemezési Hivatal gabonaszítályában ma erről a következő felvilágosítást adták: — A legtöbb vidéki város, valamint megye már megkapta a kukoricaiszertet és február 15-ike óta forgalomba hozzák. Nincs szükség aggodalomra, mert nem a régi kukoricakenyér ter vissza. 1915 ben igazán élvezhetetlen volt a kukoricakenyér, mert hatvan százalék kukoricát és negyven százalék búzát kevertek. Az ideit kukoricakenyér csupán huszonöt százalékos lesz. Huszonöt százalék kukoricát és hetvenöt százalék búzát fogunk összekeverni. Vannak megyék, hol a lakosság rendes körülmények között is fogyasztja a kukoricakenyeret és a kukoricaiszert készült ételeket, ezeken a helyeken a kukoricából többet fogunk kiutalni. Henced Windischgraez Lajos közlemezési miniszter ezt az újabb rendelkezést csak egy hónapig szeretné érvényben tartani. A kukoricaiszert csupán március 15-éig utaltuk ki. A rekvirálások tovább folynak és ha elegendő buza kerül felszínre, a kukorica iszert ismét kivonjuk a forgalomból. A mostani intézkedés csupán preventív, mert jelenleg még lenne gabonánk, de ha ezt is kiadnánk később a keverést nagyobb százalékban kellene elrendelni. Emlékezzünk a kukoricakenyér ellen fölmerült sok panaszra és éppen ezért ezt a megoldást gondoljuk a legcélszerűbbnek. A huszonöt százalékos kukoricakenyér igen élvezhető és bevezetése remélhetőleg nem fog nagyobb kalamitást okozni.

— Imakönyvet találtak a Halás utcában. Tulajdonosa a nyomdánkban átvetheti.

— Emelik a legénység zsoldját. A képviselőház véderőbizottságában Czapp honvédelmi miniszter kijelentette, hogy a legutóbbi tárgyalások alapján a mógótes országgyűlésben levő legénység zsoldját naponként és tejenként 25 fillérrel fogják emelni.

— Köszönetnyilvánítás. Fogadják mindazok, kik felejtethetetlen nővérem elhunytá alkalmából a természetesen való megjelenséssel, koszorúk küldésével és részvétük nyilvánításával fájdalommat enyhíteni óhajtották, szenvedő szívem halás köszönetét. Damm Antal.

— AZ „ADRIA” gőzmosodaling, gallér és kézelőket 10 nap alatt tisztít. Lakatos-utca 1. sz.

— Kereskedelmit végzett nő részvénytársasághoz felvételik. Cim a kiadóban.

— Köhögés ellen kijönően bevált háziszert a Störk-paszutla. Egy doboz ára 150 korona. Kapható Székes Róbert Károly király téri gyógyszerüzében.

— Szépő, májolt pörbenés arctisztatlanság ápolására bírtos hatású szer a „Korona tejkrem” (ezelől Crème de Laktaine), mely párszor használat után az arc bürönsimává és hóhérré teszi. Egy kis tégely 150 K. Nagytégely 3 K. Kapható Székes Róbert gyógyszerüzében.

Színház.

Vida Ius jutalomjátéka. Holnap, szombaton este tartja a társulat szubretprimadonnája, Vida Ius jutalomjátékát. Megérdemli, hogy a közönség az általa nyújtott művészi alakításokért és ének tudásáért méltón ünnepelje.

Heti színházi műsor: Szombat: d. u. Szablon rózsája, este: Leányvásár. Vasárnap: d. u. Csárdáskirálynő, este: Vasgyáros.

A színészek kitüntetése. A Színpartoló Egyesület tegnap este ejtette meg a titkos szavazást arra nézve, hogy kiket tart méltóknak az ideit társulat tagjai közül a művészi kivitelű plakettel való kitüntetésre. Beadik 28 szavazólapot, Vida Ius 28, Kovács Lulu 25, Falussy István 25, Majthényi László 23, Mezei Margit 23, Ligeti Lajos 14, Gulyás-Menyhért 14, Németh Irén 7, Váradi-Izso 6, Ardó Böske, Krémer Jenő és Brády Andor 1-1 szavazatot kapott. A nők közül: Kovács Lulu, Vida Ius és Mezei Margit, a férfik szereplők közül pedig Falussy, Majthényi, Ligeti és Gulyás kapja a kitüntetést. Fodor Oszkár színingagatói sikereiért, Andor Zsigmond karnagy pedig a tenekar kiváló vezetéséért kap emléklapot. A. N.

Hát a mi dicső Színügyi Bizottságunk bokros-érdemeiért a ingyen páhojyon kívül mit kap?

Semmi egyebet, mint a páhojyt, esetleg új plus bevonatot azon a helyen, ahol Lauschmann ur bámulatos kitartással csaknem minden este üldögegni szokott; no meg hallgatag ígéretet, hogy a jeles színműrönk hadi szindarabját jövőre is előadja a társulat, de ismét más címen és újabb toldalékkal. Hadd győződjék meg a közönség hogy milyen élvezhetetlen a háboru.

Mi ezt a Színügyi Bizottságot, melyet a város egy kiküldött, egész egyszerűen előőrönök és modernbe szertvel cserélőnk ki. Mert úgy, ahogy most van, semmi értelme, hogy létezzék, hiszen nem ellenőrizi errefel az előadásokat és nem szorgalmazza eléggé a valóban művészi szindarabok előadását. Közvetlen közelből hallgatja a zenét, de megfűri, hogy a zenekarból hiányozzék a nélkülözhetetlen ásdob.

És így tovább... Szerk.

APRÓHÍRDETESEK

Kocsik felvétetnek Haggenmacher sörtelepén Fazekas utca 6.

Kiszolgálólány jónevelésű, aki a konyhán is segédkezik, felvétetik Horváth vendéglő, Tobak u. 7.

Az Adria gőzmosodába fiatal leányok könyv munkára felvétetnek. Lakatos-utca 1.

Teljesen új cipész szerszám, új kaptákkal és egy stoppológép jutányos áron eladó Témegi István dohánytözsdéjében, Vörösmarty tér.

Egy igazló, szerszám, koci, eke, taliga eladó. Alsókirályos 14.

Masamodé kislaszony felvétetik Knazovitzky divatruházában.

Szedér-utca 14. számu ház szabadkézből eladó.

Muzica-színház

Péntek, szombat, vasárnap, március hó 1, 2 és 3-án:

UJDONSÁG!

Toprini nás.

Csermely Gyula regénye — 4 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások fél 6 és fél 9 órakor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. Rendes helyárak.

Zöldsegtermelésre

alkalmas 15 hold megfelelő földet ohajtok bővelni.

Felvilágosítást ad:

Sándor Imre, Széchenyi-utca 19.

Apollo-színház.

Péntek, szombat és vasárnap március hó 1, 2 és 3-án:

Dr. LAUFFEN

Egy tudós professzor drámája 4 felv. Irta: Rendező: dr. Molnár Jenő. Wilhelm Károly.

Főszereplők: Fenyvesi Emil, Isa Marsen, Balassa Jenő, Kemencs L.

Kiegészítő vígjáték műsor. Előadások: Pénteken és szombaton fél 7 és fél 9 órakor, Vasárnap 3, 5, 7 és fél 9 órakor. Rendes helyárak.